

Scopingnota GRUP Leidingstraat Viersel-Walem, bijlage 5.2

Resultaten Publieke Raadpleging

Over de startnota van het GRUP Leidingstraat Viersel-Walem werd een publieke raadpleging gehouden van 02/02/2021 tot en met 02/04/2021. Naar aanleiding van de publieke raadpleging werd een digitale infosessie gehouden. Ook werden de betrokken besturen en administraties om advies gevraagd.

Via de website van departement Omgeving konden burgers een inspraakreactie indienen. Daarnaast kon dit ook met een schrijven gericht aan de gemeente en/of het departement Omgeving. Dit heeft geresulteerd in 46 schriftelijke reacties.

Daarnaast wordt ook rekening gehouden met de opmerkingen en suggesties die op de infomarkten mondeling werden geformuleerd. Deze zijn opgenomen in een verslag.

De participatieperiode waarin advies werd gevraagd aan de betrokken administraties en betrokken besturen en waarbij iedereen zijn opmerkingen en suggesties via www.omgevingvlaanderen.be, per brief of tegen afgiftebewijs bij de betrokken gemeenten en bij het departement kon bezorgen. In totaal gaat het om:

- 25 adviezen
- 21 individuele bezwaren

In deze bijlage bij de scopingnota worden de resultaten van de publieke raadpleging (inspraakreacties, adviezen en petitie) samengevat per thema besproken. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen individuele burger, petitie, adviesverlener of actiegroep. Alle elementen aanwezig binnen de inspraakreacties zijn gecategoriseerd en samengevat beantwoord per thema.

Een deel van de inspraakreacties, adviezen en petitie hebben geleid tot een bijsturing van de scope en dit werd vertaald in de scopingnota. Een ander deel werd niet weerhouden voor bijsturing van de scope en het verdere onderzoek. De reden waarom is opgenomen in voorliggende nota.

Er wordt achtereenvolgens ingegaan op opmerkingen, adviezen en bezwaren over:

- Procedure
- Techniek
- Effecten
 - o Water
 - o Mobiliteit

- Biodiversiteit
- Methodiek MER
- Landschap en erfgoed
- Bodem
- Landbouw
- Waardeverlies en vergoedingen
- Varia

Verwerking Publieke Raadpleging

Procedure

De gemeente Duffel wenst in het verdere stadium mee de keuze van tracé te maken. De gemeente vraagt tijdige en transparante communicatie over eventuele noodzakelijke grondverwervingen en daarvoor beschikbare compensatie, zowel met private eigenaars als met de gemeente zelf.

De gemeente Duffel is lid van het planbegeleidingsteam. Het planteam zal gedurende de hele planprocedure het planbegeleidingsteam inlichten over de voortgang van het planproces en de voorbereiding van de formele procedurestappen. Dit heeft niet enkel als doel om de leden van het planbegeleidingsteam in te lichten, maar ook om hun feedback te bekomen en hen actief te betrekken bij de keuzes die het planteam maakt. Het planteam zal, op basis van het gevoerde onderzoek en de input van de betrokken actoren, een voorstel van voorkeursalternatief voorleggen aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering is decretaal bevoegd om de keuze van het voorkeursalternatief, en bijgevolg het gekozen tracé van de leidingstraat, te maken.

Burgers moeten tijdig en actief op de hoogte gebracht worden

Het voorliggend plan betreft nog maar de eerste stap in de geïntegreerde procedure. Dit betekent dat inspraak en de bekendmaking over de startnota werd georganiseerd volgens de decretaal voorziene stappen. Na de kennisname van de startnota op 18 december 2020 door de Vlaamse Regering dient een raadpleging van het brede publiek te worden georganiseerd, gecombineerd met minstens één inspraakmoment. Gezien de maatregelen omtrent COVID-19 kan het inspraakmoment enkel digitaal verlopen. Voor dit planvoornemen werd vooropgesteld om zoveel als mogelijk opmerkingen en suggesties in een vroege fase te verzamelen. Daarom werd een breder communicatie- en inspraaktraject uitgewerkt dan wettelijk voorzien. Dit heeft tot doelstelling dat elke burger en organisatie mee kan nadenken over het planvoornemen en opmerkingen en suggesties kan geven. Het departement Omgeving besloot dan ook om fysieke folders te verspreiden in alle gemeenten binnen het plangebied, om ook burgers en organisaties te bereiken die digitaal niet of minder bereikbaar zijn.

De folder en communicatie gaven niet duidelijk de mogelijke effecten van het plan weer.

De startnota geeft weer wat de te verwachte en de te onderzoeken effecten zullen zijn. Wat deze effecten zijn en hoe die onderzocht zullen worden werd tijdens de toelichting in de online presentatie en webinars tijdens de publieke raadpleging. In deze fase van de procedure is echter nog niet exact geweten van de uiteindelijke effecten van het planvoornemen zullen zijn, gezien het effectenonderzoek nog niet is opgestart.

De folder werd hoofdzakelijk gehanteerd om burgers bewust te maken van dit planproces en hen in te lichten over de mogelijkheden van informatieverwerving en inspraak.

Techniek

Leiding t.h.v Vogelzangstraat: Kruisingen van de Nete dienen op voldoende diepte te gebeuren (min 3m onder de bodem van de rivier) en verder dient ook rekening gehouden te worden met mogelijke toekomstige verhogingen van de dijken tegen overstromingen.

Het planteam neemt hier akte van.

Het zou technisch wel mogelijk zijn om een waterleiding in het dijklichaam in te werken zonder al te veel schade aan het glanshaverhooiland te veroorzaken. Dat er aan de zuidelijke zijde van Lier geen opgehoogde dijk aanwezig is, waardoor bij de aanleg van de waterleiding of een later defect aan de leiding het omliggende land zou overstromen, kan voorkomen worden door stalen platen in het dijklichaam te heien. Eventuele schade aan glanshaverhooiland is omkeerbaar door herstel van de top laag naar oorspronkelijke situatie.

Indien geen (opgehoogd) dijklichaam aanwezig, omdat een waterkerende functie niet noodzakelijk is, dient geen permanente (waterdichte) beschoeiing te worden voorzien bij aanleg en/of onderhoud.

De leidingstraat dient de brug van de Waversesteenweg over het Netekanaal ten zuiden van de brug te kruisen achter het landhoofd (en dus niet het jaagpad te volgen onder de brug). De Vlaamse Waterweg laat geen leidingen toe in de 10m zone van de dijk. Het stuk tracé langs de Boomgaardenstraat tot de Handelstraat voldoet hier niet aan. Volgende opties worden voorgesteld:

- 1. Vanuit bekken III wordt de Handelstraat bereikt via het steegje van de Boomgaardenstraat of de varianten via het centrum van Duffel oost.*
- 2. Leiding niet in open sleuf maar in onderboring op voldoende diepte (echter niet onder de Netedijk en zover mogelijk ervan verwijderd richting landzijde). De onderboring dient een uitwateringsconstructie t.h.v de parking te kruisen. De damplanken situeren zich op -5m TAW. De minimum aan te houden diepte bedraagt dan -12 mTAW.*
- 3. Volgens de plannen overgemaakt op technisch overleg dd. 26/11/20 met Tractebel, departement Omgeving en De Vlaamse Waterweg blijkt meer bepaald uit plan 33137 'Aanvoer water Netekanaal doorgang Duffelligingsplan' van 05/11/53 een damwandenscherm (tussen -4,00 mTAW en 4,00 mTAW) aanwezig te zijn langs de rivierzijde van de dijk langs de Nete tussen bekken II en de Handelstraat. Vervolgens buigt de damwand af van de dijk richting park om te eindigen aan bekken III. Onder de dijk bevinden zich leidingen van water-link. De Vlaamse Waterweg kan er zich in vinden dat de leiding wordt voorzien onder de weg (Boomgaardenstraat), maar niet onder de dijk. Op het plan 33142 met de lengte en dwarsprofielen is de dijk nog ingetekend op 6,79 mTAW. In de jaren '80 werd de dijk verhoogd tot 8,20mTAW.*

De alternatieven en uitvoeringsvarianten zullen verder onderzocht en vastgelegd worden binnen het geïntegreerd planningsproces.

De Vlaamse Waterweg vraagt dat voor het tracé tussen brug Waversteenweg en Neerloop langs het Netekanaal d.m.v stabiliteitsberekeningen (inbegrepen de cumulatieve effecten van de aanwezige Dn 650 leiding) wordt aangetoond dat de stabiliteit van de kunstwerken niet in gevaar wordt gebracht en

welke maatregelen er dienen genomen te worden om de stabiliteit te verzekeren. Dit zowel bij het uitvoeren van de werkzaamheden als bij het optreden van een calamiteit (bijvoorbeeld breuk) wanneer de leiding operationeel is.

Het planteam neemt hier akte van.

De kades Van den Broeck en Vergrabo (Lier) zijn voorzien van trekankers onder het bestaande jaagpad. De leiding dient hier in onderboring aangelegd op voldoende diepte ($\geq 20\text{m}$ onder jaagpadniveau) of de trekankers dienen ontweken langs landzijde. De uitbreiding van de kades dient mogelijk te blijven.

De uitvoeringsvarianten zullen onderzocht en vastgelegd worden binnen het geïntegreerd planningsproces.

Sifon Schollebeek (Zuut te Lier): vraag om hier te kruisen in onderboring/onderpersing of uit te wijken naar landzijde.

De uitvoeringsvarianten zullen in het verdere onderzoek binnen het planningsproces vastgelegd worden.

Voor het traject langs de bruggen van de Aarschotse-, Berlaarse- en Kesselsesteenweg (Lier) dient een leiding voorzien te worden achter het landhoofd (landzijde) of de leiding volgt het jaagpad.

Er dient een damwandenscherm te worden voorzien aan de kant van de paalfundering brug (thv talud brug) en de waterleiding dient in mantelbuis voorzien te worden (afhankelijk resultaten stabiliteitsberekeningen).

Het planteam neemt hier akte van.

De drinkwaterleiding dient zoveel mogelijk langs landzijde van het jaagpad voorzien te worden. Voordelen zijn dat er geen putdeksels aanwezig dienen te zijn in het jaagpad, de weg bereikbaar blijft tijdens de werkzaamheden en de toegang tot de leidingen bij onderhoudswerkzaamheden en het onderhoud van de waterweg niet worden gehinderd.

Het planteam neemt hier akte van.

De Vlaamse Waterweg vraagt om rekening te houden met

- De code onderboringen De Vlaamse Waterweg*
- De VRN richtlijnen*
- De NEN3651:2020 (Aanvullende eisen voor buisleidingen in of nabij waterstaatswerken)*

Het planteam neemt hier akte van.

De aanleg van de installatie onder sporen van infrabel moeten voldoen aan de voorwaarden aangaande nutsinstallaties op het domein en onder de sporen van Infrabel. Waaronder: geen spoorkruisingen ter hoogte van overwegen, wissels, bruggen of andere installaties.

Het planteam neemt hier akte van.

Een afstemming met infrabel/tucrail is noodzakelijk om de compatibiliteit met de tweede spoortoegang na te gaan. Het tracé en lengteprofiel werden reeds doorgegeven aan de betrokken personen van het project zodanig zij de afstemming tussen alle projecten in die zone bewaken.

Het project Tweede Spoortoegang Haven Antwerpen is opgenomen binnen de relevante beleidsplannen. Departement Omgeving, lid van het planteam, staat in voor de uitvoeringsinstrumenten die noodzakelijk zijn voor de tweede spoorontsluiting. Met betrekking tot de nodige afstemming onderhoudt zij contact met Infrabel.

Alternatieven

Er is onduidelijkheid over het alternatief Sint-Katelijne-Waver: in de beschrijving van de alternatieven staat op grondgebied Sint-Katelijne-Waver, maar het detailplan van het tracé laat een verbinding zien op grondgebied Duffel.

De beschrijving van dit tracé wordt aangepast om dit te verduidelijken. Het tracé begeeft zich nabij de grens van het grondgebied Sint-Katelijne-Waver, zo dichtbij dat het in de verdere procedure en uitvoering mogelijk is dat de leiding op het grondgebied Sint-Katelijne-Waver komt te liggen. Om die reden besloot het planteam de gemeente Sint-Katelijne-Waver op te nemen in de beschrijving.

Er zijn bezorgdheden omtrent het voorgestelde tracé langs de Bist in Nijlen. Hierbij wordt gewezen op de mogelijke impact op de omwonenden. Hierbij worden meerdere voorstellen gedaan met betrekking tot alternatieven ten noorden en ten zuiden van het tracé in de startnota.

Het planteam heeft begrip voor de bezorgdheden van de indieners van dit voorstel. De voorstellen die werden ingediend konden in deze nota niet weerhouden worden omwille van de te verwachte effecten met betrekking tot water, bodem, ruimtegebruik en biodiversiteit:

- De alternatieven ten noorden van Bist doorkruisen tweemaal een waterloop met natuurlijke oevers.
- De alternatieven ten zuiden dwarsen aanwezige gebruikspcelen.

Voor bovenstaande alternatieven worden onnodig negatieve effecten op de omgeving verwacht. Bijgevolg werd besloten om bovenstaande suggesties te optimaliseren om een uitvoerbaar, redelijk en kansrijk alternatief uit te werken dat rekening houdt met de bezwaren van de bewoners (vermijden omgeving Bist), beantwoordt aan de plandoelstellingen en waarvan de te verwachten effecten niet aanzienlijk negatief zijn, zie scopingnota 2.3.3.

Het tracé dient ook rekening te houden met het project Omgeving Netebrug, naast de gemeente dient te worden afgestemd met DVW, AWV en de gemeente.

Tussen het projectteam Netebrug en dit planteam wordt afgestemd, in bijzonder omtrent de technische randvoorwaarden. Daarnaast zal dit project worden opgenomen als ontwikkelingsscenario binnen dit GRUP.

De keuze van het tracé moet minimale impact hebben op het openbaar domein.

De permanente effecten van de aanleg van de leidingstraat en exploitatie ervan worden onderzocht binnen het effectenonderzoek. Indien nog kan de effectenbeoordeling alternatieve uitvoeringstechnieken voorschrijven. Buiten het planproces kunnen de drinkwatermaatschappijen initiatief nemen om bij de aanleg van de leiding maximaal af te stemmen met onderhoudswerken van de wegenis om overlast te beperken.

Met betrekking tot de alternatieven in Duffel-Oost wordt bezorgd geuit met betrekking tot de mogelijke impact op het openbaar domein en in sommige van de varianten op de stabiliteit van de gebouwen wegens de beperkte afstand tussen de leidingstraat en de gebouwen. Hierbij wordt ook gewezen op mogelijke omgevingseffecten met betrekking tot de aanlegfase, daarnaast ook dat een aanleg van een leidingstraat in het centrum zou leiden tot bochten van 90 graden met drukverliezen.

De permanente effecten van de aanleg van de leidingstraat en exploitatie ervan worden onderzocht binnen het effectenonderzoek. Indien nog kan de effectenbeoordeling alternatieve uitvoeringstechnieken voorschrijven. Buiten het planproces kunnen de drinkwatermaatschappijen initiatief nemen om bij de aanleg van de leiding maximaal af te stemmen met onderhoudswerken van de wegenis om overlast te beperken. Daarnaast worden er geen bochten van 90 graden genomen in het tracé van de leidingstraat, maar een reeks van zwakkere bochten om een hoek te maken.

De aanleg doorheen het park van Perwijs, dat als monument werd beschermd, zou mogelijk grote schade veroorzaken aan de waardevolle bomen in het park. Waar nodig moet gekozen worden voor de uitvoeringstechniek van gestuurde boring boven open sleuf als daardoor op cruciale plekken schade aan bomen, beplanting of gebouwen kan vermeden worden.

De permanente effecten van de aanleg van de leidingstraat en exploitatie ervan worden onderzocht binnen het effectenonderzoek. Indien nodig kan de effectenbeoordeling alternatieve uitvoeringstechnieken voorstellen om negatieve effecten te milderen.

Voorkeur gaat uit naar een tracé gekoppeld aan jaagpad en weginfrastructuur langs de Nete. Twee varianten worden niet weerhouden namelijk D1x en D2x. De onverenigbaarheid met het jaagpad in deze niet weerhouden variant werd niet grondig genoeg onderzocht en vraagt ook verduidelijking over van tot waar het dijklichaam loopt: is dat van teen tot teen of loopt dit verder dan de teen en waarom werd de conclusie gemaakt dat de stabiliteit van het dijklichaam in gedrang kan worden gebracht, vaststellende dat er in het verleden immers in dezelfde strook en zonder impact op het dijklichaam een rioleringstelsel werd aangelegd?

Ter voorbereiding van de startnota werd in bilateraal overleg de technische en veiligheidsaspecten van een bundeling met het Netekanaal besproken met de Vlaamse Waterweg. Hierbij werd ook rekening gehouden met reeds aanwezige leidingen en infrastructuren en kwam naar voor dat een ligging van een leidingstraat, meerbepaald een hoge drukwaterleiding, niet wenselijk is. De mogelijke impact van een of meerdere grote leidingen kan daarbij niet vergeleken worden met een riolering.

Er wordt duidelijkheid gevraagd of de leidingstraat in het GRUP gaat over één leiding of ook kan aangewend worden voor andere leidingen, zo ja welk type van leidingen en waarom de keuze voor één dan wel meerdere type leidingen gemaakt wordt?

Een overdruk 'leidingstraat' laat meerdere types ondergrondse leidingen toe. Dit stimuleert het bundelen van leidinginfrastructuur op Vlaams niveau (bv hoofdwegen, hoofdwaterwegen). Zo stimuleert het planvoornemen de Vlaamse doelstellingen omtrent het verduurzamen van transport en een efficiënt ruimtegebruik (Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, Beleidsnota Omgeving 2019-2024). Indien op een later ogenblik uit het onderzoek blijkt dat een bundeling van leidingen op deze verbinding toch niet mogelijk of niet nuttig is, zal in plaats van een overdruk 'leidingstraat' gekozen worden voor een overdruk 'enkelvoudige leiding'. Ook kan uit de milieueffectenrapportage naar voor komen dat bijkomende bepalingen (bijvoorbeeld omwille van ligging, compatibiliteit met bijkomende leidingen of veiligheid) noodzakelijk zijn dan kunnen de voorschriften eveneens verder verfijnd en aangevuld worden.

De volledige bundeling met Netekanaal dient meegenomen te worden als variant. Het is een voorbarige conclusie om deze variant niet te weerhouden, gezien de sectorale regelgeving met betrekking tot beschermde vegetatie gezien er ook voor het voorgestelde tracé knelpunten in die zin lijken te zijn. Beide macro-alternatieven dienen gelijkwaardig onderzocht te worden op hun effecten.

Ter voorbereiding van de scopingnota werd een alternatief dat maximaal bundelt met het Netekanaal nader onderzocht. Uit deze studie blijkt dat er één mogelijk technisch uitvoerbaar macrotracé is dat kan voldoen aan de plandoelstellingen. Dit macro-alternatief werd vervolgens nader onderzocht met betrekking tot de impact op biodiversiteit. Uit deze analyse blijkt dat dit tracé niet als een redelijk alternatief beschouwd kan worden. De uitgebreide analyse en conclusie is toegevoegd als bijlage, zie bijlage 5.1.

Bij bundeling van de leidingstraat met de rijweg, zoals bij De Bist te Nijlen, is dit inpasbaar in de smalle breedte van de rijweg? Wordt in en/of naast de rijweg de leiding aangelegd? Indien een breedte van 20m dient behaald te worden, zullen een aantal voortuinen worden opengebroken. Is een aanleg onder een betonnen rijweg overigens niet strijdig met de voorwaarde van een goede bereikbaarheid in functie van onderhoud (cfr plandoelstellingen).

De beoogde nieuwe drinkwaterleiding zal hoofdzakelijk door middel van een aanleg in open sleuf worden uitgevoerd. Indien het tracé samenvalt met de rijweg, zal die opengebroken moeten worden, tenzij de effectenbeoordeling alternatieve uitvoeringstechnieken voorschrijft. Indien bij onderhoud van de ondergrondse leidingen de rijweg tijdelijk onderbroken moet worden, hetgeen niet ongebruikelijk is bij nutsvoorzieningen, beantwoordt dit nog steeds aan de vereiste 'voldoende bereikbaar voor onderhoud'. Er wordt verwacht dat de tijd, kost en overlast gepaard met deze tijdelijke onderbreking beperkt zullen zijn. Buiten het planproces kunnen de drinkwatermaatschappijen initiatief nemen om bij de aanleg van de leiding maximaal af te stemmen met onderhoudswerken van de wegenis om overlast te beperken.

Let wel: Een overdruk 'leidingstraat' heeft geen specifiek bepaalde breedte en bepaalt ook niet het aantal leidingen dat gerealiseerd kan worden, of de tussenafstand tussen leidingen. Wel is bepaald dat de beschikbare ruimte optimaal gebruikt moet worden. De overdruk maakt de aanleg van een leiding

planologisch mogelijk. In het plan-MER (effectenbeoordeling) zal wel onderzocht worden of op bepaalde segmenten het aanwenden van sleufloze technieken en/of het lokaal versmallen van de werfstrook aan de orde zou kunnen zijn teneinde de verwachte effecten te milderen.

Voorstel om de beschermde zones samen te voegen tot een massieve zone tussen Viersel /De Bist/Kesselheide en Kloosterheide, mogelijk integratie naar het soldatenbos toe.

Voorliggend planproces laat toe dat flankerende maatregelen opgenomen worden in kader van het planvoornemen. Dit betekent dat in het plangebied planmatige ingrepen mogelijk zijn om de ruimtelijke inpasbaarheid te vergroten. Gezien de alternatieven langsheen veel waardevolle open ruimte gaat, werd ook bekeken of er reeds mogelijke flankerende maatregelen benoemd kunnen worden in de startnota. De planologische opportuniteiten blijken echter zeer beperkt te zijn. De meeste schakels tussen de waardevolle open ruimte gebieden, maar ook de open ruimte gebieden zelf, hebben reeds een bestemming die een bouwvrije opgave bevat. Daarnaast zijn er veel lopende natuurinrichting- en beheersprojecten lopende in deze omgeving. Dit sluit echter niet uit dat tijdens de onderzoeksfase, met name de milieueffectenrapportage, milderende maatregelen opgenomen worden.

Met betrekking tot de haalbaarheid van een volledige bundeling met het Netekanaal ontbreekt enig deskundig rapport om de haalbaarheid om de leiding naast het kanaal en de dijk te leggen. In Nederland worden talrijke leidingen in dijken gelegd op basis van een faalkansanalyse en risicobeheersingsplanning. De NEN 3650 normeert deze werken. Op een recent congres was het besluit dat leidingen in dijken minder snel falen. Voor de strook Viersel - Lier is het risico enkel van toepassing op het gevaar vanaf de Kleine Nete bij hoogwaterstand in de KN. Het waterpeil op het Netekanaal ligt lager dan het mogelijke niveau van de drukleiding. De logica om de leiding naast het kanaal te leggen is duidelijk over het gedeelte Rumst-Duffel-Lier. Voor de bedrijven Ergon en Van Den Broeck kunnen mogelijk ondergrondse boringen gebeuren. De voordelen van het alternatief tracé naast het kanaal zijn groot: geen verstoring van de natuurlijke habitats, weinig betrokken partners, geen extra kost voor de gemeente, geen hinder voor de bewoners. geen toekomstige belasting van de panden, gemakkelijke controle en opvolging van de leiding mbt onderhoud. Bovendien kan bekeken worden of de plaatsing en aanvoer niet kan geschieden vanop het Netekanaal.

Ter voorbereiding van de scopingnota werd een alternatief dat maximaal bundelt met het Netekanaal nader onderzocht. Uit deze studie blijkt dat er één mogelijk technisch uitvoerbaar macrotracé is dat kan voldoen aan de plandoelstellingen. Dit macro-alternatief werd vervolgens nader onderzocht met betrekking tot de impact op biodiversiteit. Uit deze analyse blijkt dat dit tracé niet als een redelijk alternatief beschouwd kan worden. De uitgebreide analyse en conclusie is toegevoegd als bijlage, zie bijlage 5.1.

Het weerhouden planalternatief kent ter hoogte van het Sigmaproject Varenheuvel-Abroek een knik naar het westen. Op heden is het niet duidelijk waarom hier niet een recht tracé gekozen wordt met een minimale inname van het gebied tot gevolg. Aangezien het gebied tegen het einde van 2024 ingericht zal worden dient hier geen rekening meer gehouden te worden met de landbouwpercelen.

Naar aanleiding van deze opmerking en overleg met de betrokken administraties, besloot het planteam om bovengenoemde 'knik' uit het tracé te halen. Het tracé is aangepast op de bijgevoegde plannen.

In de omgeving van de Neerloop wordt een alternatief tracé voorgesteld dat door strikte bundeling met het Netekanaal de industrieterreinen aan de Marnixdreef en begraafplaats Kloosterheide bereikt om daarna terug aan te takken op het planalternatief.

De gedeeltelijke bundeling met het Netekanaal van deze zone is ook besproken in de redelijkheidstoets die als bijlage 5.1 is toegevoegd.

Het Netekanaal ligt hier in ophoging. Dit betekent dat we volgens de randvoorwaarden van De Vlaamse Waterweg niet in het dijklichaam kunnen liggen en dat we op enige afstand dienen te bundelen. Bij de bundeling met het Netekanaal primeert de waterkerende functie van het dijklichaam en het natuurbehoud op de aangrenzende bermen. Deze randvoorwaarden zijn contradictorisch: de aanleg van een permanente beschoeiing d.m.v. damplanken met het noodzakelijk grondverzet en bronbemaling valt niet te rijmen met het behoud van de waardevolle bermen langs het Netekanaal. Daarnaast zou het voorgestelde alternatief zowel een bestaande woning als de provinciale waterloop tweede categorie Maasfortbeek doorkruisen (niet dwarsen). Een bundeling met het Netekanaal, zoals hier voorgesteld, is in deze zone niet wenselijk in functie van de verwachte permanente effecten en het onderhoud van de leidingen zelf, bovendien is dit mogelijk niet uitvoerbaar.

Gezien het verdere verloop van dit alternatief steunt op deze strikte bundeling, beschouwen dit alternatief dan ook als niet redelijk.

In de omgeving van de Neerloop wordt een alternatief tracé voorgesteld dat uitgaat van een dichte bundeling met het Netekanaal of een bundeling met spoorlijn 16.

Een dichte bundeling met het Netekanaal in de omgeving van de Neerloop is reeds hierboven besproken en wordt dus niet hernomen.

Het RSV schrijft voor dat pijpleidingen zoveel mogelijk worden aangelegd in leidingstroken en gebundeld met lijninfrastructuren van Vlaams niveau zoals hoofdwaterwegen en spoorwegen. Eén van de principes die hierbij voorop staat is dat de aan te leggen leiding niet het functioneren en de ontwikkelingsmogelijkheden verhindert van de lijninfrastructuur waarmee gebundeld wordt. Omgekeerd geldt ook dat de bundeling niet het functioneren en de ontwikkelingsmogelijkheden van de pijpleiding zelf verhindert.

In de plandoelstellingen zijn een aantal randvoorwaarden opgenomen voor het voldoende functioneren van de drinkwaterleiding. Eén van de opgenomen randvoorwaarden is een goede bereikbaarheid in kader van onderhoud.

Tijdens de publieke raadpleging heeft Infrabel geadviseerd dat voorliggend planproces voldoende rekening dient te houden met de ontwikkeling van de Tweede Spoorontsluiting Haven van Antwerpen. Dit project is dan ook opgenomen in de relevante beleidsplannen waarmee afgestemd wordt. Het bijgevoegde dwarsprofiel toont dat de bestaande spoorlijn 16, waarmee het ingesproken alternatief voorstelt om te bundelen, dient uit te breiden in functie van dit project. Verwijzend naar de randvoorwaarden van Infrabel aangaande nutinstallaties op het domein en onder de sporen van Infrabel, zou de toekomstige ligging van de spoorlijn hierdoor conflicteren met het voorgestelde leidingtracé.

Deze bundeling schendt dan ook beide principes uit het RSV en voldoet niet aan de plandoelstellingen. Dit tracé wordt bijgevolg niet weerhouden.

Ten zuiden van de Neerloop wordt ook voorgesteld om het aanwezige landbouwperceel te vermijden. De overdruk leidingstraat heeft een symbolische aanduiding. Eventuele impacts op de gebruikskwaliteit van de landbouw door ondermeer de gebruiksbepkeringen worden onderzocht. In het plan-MER zal onderzocht worden of op bepaalde segmenten het aanwenden van sleufloze technieken en/of het lokaal versmallen van de werfstrook aan de orde zou kunnen zijn teneinde de verwachte effecten te milderen.

Effecten

Water

De percelen zoals opgenomen in de nota zijn volgens de watertoetskaarten deels mogelijk en deels effectief overstromingsgevoelig gebied.

Een ondergrondse leiding zal de bestaande waterbergingsmogelijkheden niet wijzigen. De mogelijke effecten van het planvoornemen op de waterhuishouding, hydrologische structuur, infiltratie en bodemwater worden onderzocht binnen het milieueffectenonderzoek.

Voor wat betreft de aspecten infiltratie en afstromingshoeveelheid worden er geen significante schadelijke effecten verwacht aangezien er geen grote verhardingen worden voorzien. Ook op de grondwaterkwaliteit worden geen significant schadelijke effecten verwacht.

Er worden inderdaad geen relevante impacts verwacht op deze aspecten. Deze worden dan ook niet weerhouden voor verder onderzoek.

Voor het aspect grondwaterstroming kunnen we stellen dat de aanleg van de ondergrondse constructies/leidingen een bronbemaling met zich kan meebrengen. Indien men van plan is te bemalen moet minstens een melding volgens Vlare (klasse 3) van de activiteit gebeuren. Ze kan evenwel vergunningsplichtig zijn en zelfs MER-plichtig naargelang de ligging en het debiet per dag. Voor bronbemalingen moet voldaan worden aan de sectorale voorschriften voor subrubriek 53.2 van de indelingslijst van bijlage 1 van Vlare II (art.5,53,6,1,1 van Vlare II). Met betrekking tot de lozing van het bemalingswater wordt eveneens verwezen naar Vlare II art.6.2212 paragraaf 5 namelijk dat niet-verontreinigd bemalingswater bij voorkeur opnieuw in de bodem gebracht wordt. Indien niet mogelijk, moet dit niet-verontreinigd bemalingswater geloosd worden in een oppervlaktewater of een kunstmatige afvoerweg voor hemelwater. Lozen in riolering is slechts toegestaan wanneer conform de best beschikbare technieken andere opties niet mogelijk zijn.

De mogelijke effecten van het planvoornemen op deze aspecten worden onderzocht binnen het milieueffectenonderzoek. De opmaak van een RUP zal de bestaande sectorale wettelijke verplichtingen niet vervangen of wijzigingen, deze blijven in voege.

Permanente drainage met lagere grondwaterstanden tot gevolg mag geen gevolg zijn van het planvoornemen. Permanente drainage is in strijd met doelstellingen decreet integraal waterbeleid. De

ondergrondse constructies dienen uitgevoerd te worden als volledig waterdichte constructies en zonder kunstmatig drainagesysteem.

Er wordt geen permanente drainage gepland. De mogelijke effecten van het planvoornemen op de grondwaterstanden door tijdelijke drainages (tijdens de aanleg) worden onderzocht binnen het milieueffectenonderzoek.

Voor aspect water gaan er wel degelijk van uit dat er een tijdelijke directe impact aanwezig zal zijn op de waterlopen tenzij het tegendeel is aangetoond. Daarnaast vragen we 1m dekking tussen kruisende leidingen en waterloopbodem. Bij kruising onder open waterloop zal de bovenkant leidingen minstens 1 m onder de geruimde waterloopbodem worden aangelegd over een kruisende breedte gelijk aan de bestaande kruinbreedte vermeerderd met 0,5 m aan beide zijden. Bodem en taluds dienen zorgvuldig heraangevuld en hersteld te worden naar de oorspronkelijke toestand en zo nodig versterkt worden met steenbestorting (bodem) en blokzoden of beschoeiing (taluds) zodat elke uitspoeling of taludafzakking wordt voorkomen. De leidingen zullen onder de waterloopbedding met passende bescherming worden afgedekt. Bij uitvoering moet uiteraard de doorstroming en taludstabiliteit van de waterlopen gegarandeerd worden. Bij kruising pompstation Lekbeek (Boomgaardstraat Duffel) dient extra rekening gehouden te worden met de pomp.

Bij het kruisen van waterwegen en waterlopen categorie 1 wordt gebruikt gemaakt van sleufloze technieken, zoals beschreven in de startnota. Voor het kruisen van andere waterlopen wordt uitgegaan van een aanleg in open sleuf met herstel van de bodem. De effecten van deze aanlegmethode op de biologische waarden van de oevers, ... worden onderzocht in het MER,

Bij de kwalitatieve bespreking van de impact op grondwater(kwantiteit) graag een afweging mee opnemen over de impact op de doelstellingen voor grondwater in het gebied (cfr. doelstellingen i.k.v. Sigma en het ANB).

De mogelijke effecten van het planvoornemen op de grondwaterstanden worden onderzocht binnen het milieueffectenonderzoek. Eventuele cumulatieve effecten met de in opmaak zijnde inrichtingsplannen voor sigmagebieden worden eveneens in beeld gebracht.

Eenzijds dient de impact van (herhaaldelijke) bemalingswerken onderzocht te worden. Anderzijds is het van belang om de impact op kwelstromen in beeld te brengen. Er wordt aangegeven dat het doorbreken van aquitards niet is toegelaten. Echter onder mogelijke effecten bij discipline water wordt er gesteld dat bij gestuurde boringen een risico op het doorbreken van aquitards bestaat met mogelijke impact op de grondwaterstroming en grondwaterstanden. Voor natuur is het van belang dat de werking van het hydrologisch systeem van het valleigebied niet gewijzigd wordt. De aanvoer van kwelwater vanuit infiltratiegebieden (waaronder de Kesselseheide gelegen ten zuiden van de leiding) naar het valleigebied is van groot belang en mag niet gehypothekerd of gewijzigd worden.

De hele Netevallei tussen St-Katelijne Waver (Goorbosbeek), Duffel en Lier (Itterbeek) is een groot aandachtsgebied voor kwelzones en kwetsbare gebieden die afhankelijk van dit kwelwater zijn. De leiding loopt ongeacht waar ze precies zal lopen door gebieden met veel kwelzones. De water-link bekkens waren vroeger natte vloeibeemden van de Beneden-Nete met een natuurlijke overgang naar

de rivierduin. De leiding volgt bijna de hele tijd net die overgang en dus ook de kwelzones verbonden aan zo'n overgangsgebieden.

- De invloed van de leiding hierop als ze aangelegd is, maar ook de werf zelf dient goed in kaart te worden gebracht en zo nodig remediërende maatregelen uit te werken.*
- Gaat de geplande leidingstraat de bestaande kwelwerking verstoren, definitief wijzigen? Zo ja wat zijn dan de alternatieven in het belang van de natuur?*

De mogelijke effecten van het planvoornemen op de grondwaterstanden worden onderzocht binnen het milieueffectenonderzoek. Daarbij worden, indien er wijzigingen verwacht worden, ook afgeleide effecten op biodiversiteit in beeld gebracht.

Het niet toelaten van het doorbreken van aquitards is geen plandoelstelling of juridische bepaling.

Mobiliteit

Voor aspect mobiliteit dienen ook de trage wegen in kaart gebracht te worden om te kijken of die onderbroken worden. Hierbij kan gekeken worden of er mogelijkheden zijn om indien nodig doorgangen te blijven verzekeren.

De impact van het planvoornemen op de ontsluitingen en op het recreatief gebruik worden onderzocht binnen het milieueffectenonderzoek.

Ter hoogte van Mijl te Lier liggen enkele bedrijven langs het geplande tracé. De (watergebonden) bedrijvigheid van deze bedrijven mag niet gehinderd worden. Tijdens de aanleg moet de bereikbaarheid en de werking van de bedrijven gegarandeerd blijven. Daarnaast dient ook rekening gehouden te worden met transport langs het Netekanaal en de overslag over de kade aan de terreinen (overslagkraan). Bij een herinrichting dient er ook rekening gehouden te worden met de verkeerssituatie in combinatie met de overslagactiviteiten en het verkeer naar onze site.

De impact van het planvoornemen op de gebruikskwaliteit voor alle functies, ook op de bedrijvigheid, worden onderzocht binnen het milieueffectenonderzoek.

Wurfverkeer: AWW4 is alleen bereikbaar via een servituedeweg in erkend natuurreserveaat 'De Mosterdpot-Goorbosbeekvallei'. Wurfvverkeer gebeurt in dit gebied bij voorkeur in onderling overleg met de lokale Natuurpunt afdeling met als hoofddoel zo weinig mogelijk bestaande paden kapotrijden (o.a. door verdichting), de bestaande vegetatie zo weinig mogelijk beschadigen (o.a. door takbreuk en kapotrijden) en de verstoring van soorten te minimaliseren.

De impact van het planvoornemen op de ontsluiting en toegankelijkheid wordt onderzocht binnen het milieueffectenonderzoek, net als de impact van wurfvverkeer op de bodem en biodiversiteit. Dit zal worden meegenomen in het onderzoek.

Voor kruising autosnelwegen dient altijd een aanvraag tot afwijking bij de administrateur-generaal van AWW ingediend worden. Op de bijgevoegde plannen moeten de 10 en 30 meter lijn worden aangebracht en dit gemeten vanuit de laatste aanhorigheid van de snelweg + 1 meter. Een degelijke motivatie waarom de kruising noodzakelijk is, dient ook deel uit te maken van de aanvraag. De dwarsing moet haaks gebeuren t.o.v. de autosnelweg. De in- en uitrede moeten zich altijd buiten de

10 meter van het snelwegdomein en liefst buiten de 30 meter bevinden. De boring dient een minimum diepte van 2 meter te hebben. Voorgaand aan de werken en één jaar nadien moet er een zettingsmeting plaatsvinden.

Het planteam neemt hier akte van.

Dwarsingen moeten haaks gebeuren t.o.v. de gewestweg en dienen zich op een minimum van één meter diepte te bevinden (bij gewestwegen met een middenberm op minimum twee meter diepte).

Het planteam neemt hier akte van.

Bij kruising van kunstwerken, zoals bruggen, dient de leidingstraat zich op minimaal vijf meter onder het kunstwerk met inbegrip van de fundering te bevinden. De plannen moeten steeds worden voorgelegd ter goedkeuring aan het team Kunstwerken (kunstwerken-wegen-antwerpen@mow.vlaanderen.be).

Het planteam neemt hier akte van.

Biodiversiteit

Voor aspect biodiversiteit stelt de startnota dat er een terreinbezoek zal plaatsvinden om onder meer de biologische waarderingskaart te verifiëren. Suggestie om hierbij ook een concrete terreininventarisatie uit te werken waarbij vegetaties in kaart gebracht worden. Hierbij kan gewerkt worden overkoepelende vegetatieterminologie, maar er zouden ook soorten tot op soortniveau in beeld gebracht kunnen worden. Daarnaast kan er ook een concrete soortenanalyse (welke, waar, effecten, versnippering/verdwijnen, mitigatie van effecten door invulling maaiveld, tijdelijk of permanent) opgemaakt worden.

In functie van het verifiëren van de biologische waarderingskaart en een soortenanalyse in kader van het milieueffectenonderzoek, passende beoordeling en verscherpte natuurtoets zal er een terreinbezoek zal plaatsvinden. Concrete terreininventarisatie is niet relevant op planniveau, idem met gedetailleerde analyse.

De conclusie dat de rustverstoring niet zal leiden tot permanente effecten is voorbarig, zeker bij kleine populaties kan een tijdelijke verstoring zeer negatieve effecten hebben zoals bij voortplanting. Op lange termijn kan een verstoring effecten hebben op de genetische diversiteit.

Rustverstoring tijdens de werf zal bijkomend onderzocht worden in het MER.

Het plangebied is deels gelegen in het Habitatrichtlijngebied BE2100026 “Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden” en nabij de Habitatrichtlijngebieden BE2100045 “Historische fortengordels van Antwerpen als vleermuizenhabitats”, BE2300006 “Schelde- en Durmeëstuarium van de Nederlandse grens tot Gent” en BE2100017 “Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen”. De initiatiefnemer dient een passende beoordeling op te maken. Een passende beoordeling houdt in dat op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake, alle aspecten van de vergunningsplichtige activiteit, het plan of programma die de instandhoudingsdoelstellingen van de

speciale beschermingszone in gevaar kunnen brengen, moeten worden onderzocht en beoordeeld. De passende beoordeling moet alle nodige gegevens bevatten om de overheden die over de vergunningsplichtige activiteit, het plan of programma moeten adviseren en beslissen, toe te laten dit met volle kennis van zaken te doen.

Voor dit planproces wordt een passende beoordeling opgemaakt.

Onder paragraaf 1.4 “Overige elementen van de beleidscontext” wordt o.a. het Sigmaproject Nete en Kleine Nete: Varenheuvel-Abroek en het Mondingsgebied Grote Nete besproken. Binnen deze Sigmagebied zijn door de Vlaamse Regering een deel van de realisaties van de Europese instandhoudingsdoelstellingen van het Schelde-estuarium voor habitats en soorten vastgesteld. Het betreft BVR 22/7/2005, BVR 28/4/2006 en BVR 04/04/2014. Binnen de discipline biodiversiteit is het van belang om deze vastgelegde instandhoudingsdoelstellingen ook te toetsen in kader van de passende beoordeling.

Deze instandhoudingsdoelstellingen zullen afgetoetst worden in de passende beoordeling.

Het plangebied is deels gelegen in en nabij enkele VEN-gebieden. Bijgevolg dient er een verscherpte natuurtoets opgemaakt te worden.

Voor dit planproces wordt een verscherpte natuurtoets opgemaakt.

Het direct ruimtebeslag door de werfzones dient in kaart gebracht te worden, anderzijds dient ook onderzocht te worden welke vegetatie nog kan ontwikkeld worden op de leiding en of dit bepaalde natuurdoelen of aanwezige natuur onmogelijk maakt.

Dit wordt onderzocht in het MER.

De waterbekkens zijn van belang als overwinteringsplaats voor vogels. Bijgevolg is verstoring tijdens de aanlegwerken hier een aandachtspunt. Aan te raden om maximum twee bekkens tegelijk ifv uitwijkmogelijkheden voor de aanwezige populaties

Het planteam neemt akte van deze suggestie tot mildering van effecten.

De leiding tussen Viersel en Duffel loopt dwars door één van de kerngebieden voor Zomertortel en ook t.h.v. Walem snijdt het een kerngebied aan. Zomertortel is een in West-Europa ernstig bedreigde soort, die in Vlaanderen op de rode lijst staat (<https://www.ecopedia.be/dieren/zomertortel>) en waarvoor een Soortbeschermingsprogramma werd uitgewerkt:

<https://www.ecopedia.be/artikel/soortbeschermingsprogramma-voor-het-de-zomertortel>.

Deze soort heeft veel structuur nodig in zijn leefgebied, meer bepaald: kleinschalige landschappen met een afwisseling tussen graslanden, akkers, houtkanten, heggen, struweel, enkele kleine bossen.... De luchtfoto toont hoe de leiding exact door zo'n structuurrijke zones loopt. We vragen om de kleine landschapselementen binnen de kerngebieden te sparen. Deze dienen zelfs uitgebreid te worden als maatregel voor het behoud van de soort. Bovendien staat 10% van de Vlaamse populatie Zomertortel

reeds sterk onder druk in het stroomopwaartse deel van de Grote Nete, tussen Hellebrug en Herenbossen, wegens de geplande ingrepen i.k.v. het Sigmaproject Grote Nete. De gecombineerde druk in de Kleine en in de Grote Netevallei vanwege habitatvernietiging door resp. de Leidingstraat en het Sigmaproject, kan op Vlaamse schaal voor deze soort fataal worden en een gevoelige achteruitgang teweegbrengen voor de populatie op West-Europese schaal.

De effecten op het soortbeschermingsplan zomertortel zullen onderzocht worden in het MER.

Aanleg van de leiding moet afgestemd worden op de gevoelheden per seizoen. Hiervoor is onderling overleg met de lokale Natuurpuntafdeling nodig in functie van o.a. maaibeheer. Bovendien zijn de bekkens een belangrijke locatie voor grote watervogelpopulaties (zowel overwintersaars als broeders).

Het planteam neemt akte van deze suggestie tot mildering van effecten.

Invasieve soorten: Japanse duizendknoop en Sacchaline duizendknoop kennen haarden in de omgeving van de bekkens. Voorzichtigheid is dus nodig bij graafwerken en het verplaatsen van grond zodat deze haarden zich niet verder kunnen uitbreiden. Indien het definitief bestrijden van deze haarden.

Impacts op bodemverplaatsingen en zadenbanken wordt onderzocht in het MER.

De waterbekkens bevatten een grote variëteit aan plantensoorten. Het zijn gevarieerde hooilanden met unieke vegetaties en zeldzame soorten.

- *Op bekken 1 is er net in deze berm een grote populatie aan bosorchis. Volgens de schets zou de leiding kunnen gelegd worden in het orchideeënveld en dit zou nefast zijn voor de orchideeën.*
- *De biotoop wordt sterk bepaald door de afwezigheid van nutriënteninspoeling. Landbouwactiviteiten en bemesting in de buurt is er niet. Mede dit gegeven zorgt ervoor dat de bermen niet aanrijken en dus bloemrijk kunnen blijven.*
- *Er moet bekeken worden of verrijkende teelaarden moeten vermeden worden en welke invloed de werken zullen hebben op de aanwezige flora en zeker voor wat betreft de orchideeën en de aanwezige symbiotische zwammen die met deze orchideeën samenleven.*

Deze informatie wordt meegenomen in het effectenonderzoek op de biodiversiteit.

Aangezien we de exacte locatie op het huidige plan nog niet kunnen aflezen, maar wel geweten is dat in de bermen langs de wachtbekken waardevolle soorten zijn terug te vinden, kan de leiding best onder de bestaande grindweg net naast de waterbekken worden geplaatst zodat de bermen in tact blijven. Op de weg groeit immers geen waardevolle flora.

Deze informatie wordt meegenomen in het effectenonderzoek op de biodiversiteit. Het planteam neemt akte van de suggestie voor mildering.

Wat is de impact op het erkende natuurreserveaat Mosterdpot-Goorbosbeekvallei? De leiding zal mogelijk het natuurgebied net geen schade berokkenen wat betreft het ingraven van de leiding, maar de werfweg ernaartoe en bronbemalingen om de leiding aan te leggen kunnen wel een nefaste invloed

hebben op het natuurreservaat naar verstoring en grondwaterwijzigingen. Om Water-link bekken 4 te bereiken voor deze grootse werken kan alleszins geopteerd worden voor een andere toegangsweg om dit bekken te bereiken i.p.v. de huidige ingangsweg vanuit de Mechelsebaan N14, die dwars door het natuurgebied Mosterdpot-Goorbosbeekvallei gaat.

De uitvoeringsfase (met werfverkeer, bemaling, verstoring, grondcompactie) zal een grote impact hebben op deze omgeving. Welke remediërende maatregelen zullen er genomen worden? Dit alles dient grondig onderzocht te worden en beslist te worden in overleg met eigenaar Natuurpunt Beheer vzw en beheerder Natuurpunt Oude Spoorweg.

De impact van de aanleg op biodiversiteit wordt onderzocht. Het planteam neemt akte van de suggestie voor mildering.

In Lier (Kloosterheid/Bist) doorkruist de leidingstraat het geklasseerde landschap 'Dal van de Kleine Nete' waarin het wettelijk verboden is dergelijke aanleg te realiseren.

De impact op landschap wordt onderzocht in het MER.

Er wordt gekozen voor een tracé net op de grens van het habitatrichtlijngebied en de dijlichamen van het Netekanaal waar dit gekarteerd is als habitatwaardig glanshaverhooiland. Er zal moeten aangetoond worden dat de aanleg van het tracé geen negatieve effecten heeft op het SBZ-H (speciale beschermingszones Habitat) en dat er de nodige compensaties worden voorzien.

De mogelijke impact van een leiding op de speciale beschermingszones wordt onderzocht in de passende beoordeling, die deel uitmaakt van het MER.

Methodiek MER

Is de afwerkingsfase ook mee opgenomen in de uitwerking van het MER.

De relevante significante effecten van de aanlegfase, dus ook de afwerking, worden samen met de effecten tijdens de exploitatiefase onderzocht in het MER.

Zoals aangegeven in de planvoornemen voorziet men een overdruk leidingstraat waarbij er geen afgebakende breedte voorzien wordt en de aanleg van meerdere leidingen mogelijk is. Hiertegenover kan er ook gekozen worden voor een enkelvoudige leiding, waarbij enkel de voorliggende waterleiding voorzien wordt. Aangezien het overwogen traject door belangrijke natuurgebieden loopt (SIGMA-gebied, VEN, SBZ-H en erkend natuurreservaat) dient er onderzocht te worden wat het effect van het meervoudige openleggen van het tracé in kan houden (in uitvoering van een leidingstraat) en of dit gezien de aanwezige natuurwaarden wel wenselijk is.

De aanleg van één of meerdere leidingen, alsook het type leiding en mogelijke cumulatieve effecten worden onderzocht binnen het milieueffectenonderzoek.

Op basis van de doelstellingen op p. 25 is het weerhouden planalternatief gekozen. Deze doelstellingen zijn echter gekozen in functie van de nieuwe drinkwaterleiding. Voor andere projecten, dewelke ook

gebruik kunnen maken van de overdruk leidingstraat, is het voorliggende tracé mogelijks niet het meest geschikt en kan het zijn dat de impact op natuur niet afweegt tegen het gebruik van de gewestplanbestemming leidingstraat.

Dat klopt, het is immers niet de plandoelstelling om een leidingstraat te realiseren, wel een drinkwaterleiding. In functie van het principe van maximale bundeling van lijninfrastructuren wordt wel voorzien dat andere ondergrondse leidinginfrastructuren (mogelijk ook drinkwaterleidingen) gebundeld kunnen worden met de te realiseren drinkwaterleiding. Indien uit het milieueffectenonderzoek blijkt dat de impact van een bepaalde type leiding(en) te groot is, kan het planvoornemen van een overdruk leidingstraat vervangen worden door een overdruk enkelvoudige leiding.

Voor de kruising van de Grote Nete dienen de alternatieven afgewogen te worden aan de inrichtingsplannen van het Sigmaproject Mondingsgebied van Lier.

De Sigmaprojecten worden in het effectenonderzoek meegenomen, eventueel als ontwikkelingsscenario indien nog niet gerealiseerd / vergund. Hiervoor stemt het planteam af met de leidende actoren binnen de Sigmaprojecten.

Wat is de klimaatreflex van het MER?

In de klimaatreflex worden alle onderzochte effecten die een invloed hebben op het klimaat samen gebracht. Daarbij zowel de effecten die betrekking hebben op mitigatie (wijzingen van het klimaat) als op adaptatie (aanpassen van de omgeving aan de gevolgen van klimaatverandering). Door deze samen te brengen wordt de milieuimpact van het plan ook vanuit het perspectief van het klimaat bekeken. Deze klimaatreflex is geen allesomvattend klimaatonderzoek of toets, wel het 'reflecteren' van de onderzochte effecten die verband houden met het klimaat.

Een zoekzone van 100m is veel te breed om de mogelijke verstoring van het landschap en natuur te kunnen evalueren. Het landschap waardoor de leiding loopt bevat zoveel kleine elementen dat een kleine verschuiving van het traject al een heel andere impact kan hebben. Een gedetailleerder plan moet helpen om de verwachte impact te kunnen inschatten en waar nodig verschuivingen van het traject te bepalen.

Na overleg met het planteam is beslist om de te onderzoeken werfstrook vast te leggen op 30m breed: 15m aan beide zijden van de aanduiding van de leidingstrook.

Landschap en erfgoed

Voor aspect landschap en erfgoed dient de provinciale landschapskaart nagekeken te worden voor cultuurhistorische en ruimtelijk structurerende landschapselementen

Deze kaart zal worden meegenomen het MER.

In de zone gelegen tussen de Grote Nete en de spoorweg, waar de twee alternatieve tracés samen komen, ook een huisvuilstort aanwezig.

Het planteam is hiervan bewust en heeft hiermee rekening gehouden bij het opstellen van de startnota. Met de aanwezigheid van huisvuilstorten en bodemgebruik/vervuiling wordt rekening gehouden bij het opstellen van het milieueffectenonderzoek.

Ook is te zien dat de leiding in Nijlen dwars door of vlak langs een groot aantal percelen met Historisch Permanent Grasland loopt. Die graslanden zijn door hun cultuurhistorische of ecologische waarde beschermd door de natuurwetgeving. Ook is de CO₂-opslag in die graslanden aanzienlijk omdat ze al heel lang niet gescheurd zijn. Voor de rode percelen op de kaart geldt bovendien een verbod om ze te wijzigen: zo mogen ze bijvoorbeeld niet geploegd worden en zelfs reliëfwijzigingen zijn hierin niet toegelaten. Tot slot voeden de Zomertortel en veel andere soorten zich met zaden van (on)kruiden. Aangezien Historisch Permanente Graslanden doorgaans kruidenrijk zijn, vormen die graslanden een belangrijk habitat in het leefgebied van die soorten. Advies hier luidt dus om die graslanden te sparen en dus ook niet te gebruiken voor tijdelijke grondopslag of doorgang voor zware machines en dergelijke. Gezien de enorme impact op zeer waardevolle habitats en de daarvan afhankelijke – soms sterk bedreigde en beschermde – soorten, pleiten wij om een ligging naast het kanaal en/of bundeling met bestaande hardere infrastructuur – bijvoorbeeld waar mogelijk in of aan de voet van de dijken – te heroverwegen en grondiger te onderzoeken. Dit in combinatie met een zo smal mogelijke zoekzone, om ook de impact op de naast het kanaal gesitueerde waardevolle habitats zo beperkt mogelijk te houden. Op die manier kunnen enkele kruisingen met andere infrastructuur zoals de Kleine Nete en de spoorweg ook vermeden worden.

Na overleg met het planteam is beslist om de te onderzoeken werfstrook vast te leggen op 30m breed: 15m aan beide zijden van de aanduiding van de leidingstrook. Eventuele impacts in deze strook op beschermde vegetaties en soorten worden onderzocht in het MER.

Naar aanleiding van de inspraak is verder onderzoek gevoerd naar een macro-alternatief dat de leiding sterker bundelt met het Netekanaal. Uit dit onderzoek blijkt dat dergelijk alternatief niet als redelijk beschouwd kan worden, zie bijlage 5.1.

Bodem

Verdroging: Indien er bemaling nodig is bij de plaatsing van leidingen is de verdroging waarmee natuurgebied te kampen heeft een belangrijk aandachtspunt. Bovendien is de hele Netevallei tussen Sint-Katelijne-Waver (Goorbosbeek), Duffel en Lier (Itterbeek) een aandachtsgebied voor kwelzones en kwetsbare gebieden die afhankelijk van kwelwater zijn. Verstoring van de kwelwerking dient daarom vermeden te worden.

Wijziging in de grondwatertafel, ook tijdelijke, zullen worden onderzocht in het MER, alsook hun invloed op de biodiversiteit.

De bestaande bodemsamenstelling van de bermen langs de wachtbekken en hun omgeving moet in ieder geval behouden blijven. Aanvullen met verrijkende teelaarde moet vermeden worden omdat die de vegetaties kunnen aantasten.

Het planteam neemt akte van deze suggestie voor milderende maatregel.

Landbouw

Het planvoornemen interageert met de volgende ruimtelijke uitvoeringsplannen binnen de coördinatieopdracht van gouverneur Cathy Berx:

- RUP Openruimtegebieden Beneden-Nete in Lier, definitief goedgekeurd 1 maart 2019.*
- RUP Mondingsgebied Grote Nete: startnota in voorbereiding, zowel inhoudelijk als procedureel zal dit planningsproces afgestemd worden met voorliggend initiatief voor gewestelijk RUP.*
- RUP Varenheuvel-Abroek, start opmaak RUP is voorzien.*

Het Departement Landbouw en Visserij merkt op dat een afstemming met deze ruimtelijke processen onontbeerlijk is alsook het in beeld brengen van de (mogelijke) cumulatieve effecten op de betrokken landbouwers dat het voorliggend planvoornemen kan hebben met de reeds afgeronde en nog lopende ruimtelijke processen.

De startnota werd in voorbereiding besproken binnen de Opvolgingscommissie Kleine Nete die kadert binnen de coördinatieopdracht van gouverneur Cathy Berx. De opvolgingscommissie Kleine Nete heeft als opdracht de voortgang en onderlinge afstemming van de verschillende plannen en processen in de vallei te bewaken.

Bovengenoemde planningsprocessen worden, net zoals dit GRUP, opgesteld door het Departement Omgeving. Hierbij wordt intern maximaal afgestemd.

De mogelijke effecten van het planvoornemen worden bestudeerd binnen het milieueffectenonderzoek binnen elk planproces. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de reeds goedgekeurde ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Het Departement Landbouw en Visserij merkt op dat een werkstrook van 100m zeer ruim opgevat is. Dit zowel voor de aanleg van een waterleiding DN900, als voor de aanleg van meerdere type leidingen. Het Departement Landbouw en Visserij vraagt deze te beperken tot het absolute noodzakelijke. Hoewel deze overdruk de onderliggende bestemming niet wijzigt, bevat het wel bijkomende bepalingen die toelaten om ondergrondse leidingen aan te leggen. Daarnaast zijn er eveneens beperkingen met betrekking tot o.a. afstandsregels, bebouwing en maximale druklast. Deze bijkomende beperkingen hebben een rechtstreekse impact op de agrarische mogelijkheden die deze percelen bieden, o.a. naar nieuwe bedrijfsgebouwen toe i.f.v. bv een uitbreiding van een landbouwzetel of een glastuinbouwbedrijf. Deze effecten dienen mee opgenomen te worden in het MER, en desnoods aanleiding geven tot een nieuw te onderzoeken variant. Het Departement Landbouw en Visserij vraagt, bij deze, bijzondere aandacht voor het tuinbouwsite te Neerloop 5 in Lier en de te dwarse percelen van dit bedrijf ten westen van de spoorweg. Deze percelen zijn mogelijks uitgerust met irrigatie en drainage technieken.

Na overleg met het planteam is beslist om de te onderzoeken werfstrook vast te leggen op 30m breed: 15m aan beide zijden van de aanduiding van de leidingstrook. Eventuele impacts in deze strook op de gebruikskwaliteit van de landbouw door ondermeer de gebruiksbepalingen worden onderzocht. Het planteam neemt akte van de informatie met betrekking tot het tuinbouwbedrijf.

Daarnaast merkt het Departement Landbouw en Visserij op dat een lijnvormige symbolische aanduiding waarvan de grenzen van de leidingstraat niet vastliggen mogelijks voor juridische

onduidelijkheid zorgt met betrekking tot de hierboven aangehaalde beperkingen en afstandsregels. Het Departement Landbouw en Visserij vraagt om deze beperkingen en geldende afstandsregels expliciet mee op te nemen in de voorschriften.

Een overdruk 'leidingstraat' heeft geen specifiek bepaalde breedte en bepaalt ook niet het aantal leidingen dat gerealiseerd kan worden, of de tussenafstand tussen leidingen. Wel is bepaald dat de beschikbare ruimte optimaal gebruikt moet worden. De overdruk maakt de aanleg van een leiding planologisch mogelijk.

De toepassing van een symbolische overdruk 'Leidingstraat' vloeit voort uit het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen van 11 april 2008. Een symbolische overdruk 'Leidingstraat' is hierin opgenomen als een typevoorschrift. Dit typevoorschrift, met bijhorende symbolische aanduiding, is reeds toegepast bij de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen en geldt als standaardpraktijk.

Het Departement Landbouw en Visserij zal ter onderbouwing van de discipline mens – Landbouw en het agrarisch gebruik als bijlage een Landbouwimpactstudie (LIS) aanleveren. Binnen het plangebied is er 4,91ha in professioneel landbouwgebruik bij 21 (-39) landbouwers, waarvan: 2.24ha met 'Voedergewas', 2.03ha met 'Tijdelijk grasland', 0.62ha met 'Gespecialiseerde kapitaalintensieve teelten', 0.02ha met 'Grove groenten en aardappelen'.

Het planteam neemt hier akte van. De info van een LIS zal verwerkt worden in het MER.

Omwille van de mogelijke beperkingen zoals hierboven aangehaald vraagt het Departement Landbouw en Visserij bijzondere aandacht bij de mogelijke effecten die ressorteren onder ruimtegebruik en gebruikskwaliteit:

o De mogelijkheden voor het ruimtegebruik binnen het plangebied zal mogelijks beperkt worden.

o Door wijziging van het ruimtegebruik kan de gebruikskwaliteit en mogelijkheden van de aangrenzende functies beïnvloed worden.

De mogelijke effecten op de gebruikskwaliteit van landbouw van het planvoornemen zal onderzocht worden binnen het milieueffectenonderzoek.

Het is onduidelijk wat de concrete impact op de land-en tuinbouwdrijven juist zal zijn, hiervoor dient een landbouweffectenrapport (LER) opgemaakt te worden. De bevindingen hiervan moeten leiden tot een duidelijk flankerend beleid.

Daar het bestaande landbouwgebruik met het plan kan behouden blijven is een LER niet relevant. Eventuele impacts op de gebruikskwaliteit door gebruiksbeporingen worden onderzocht in het MER.

Bij de te onderzoeken disciplines in het MER, mist de discipline mens-economie om de financiële impact op bedrijven in kaart te brengen.

Binnen de discipline mens-ruimte wordt de impact van het planvoornemen op de bedrijvigheid in kaart gebracht. Het in kaart brengen van eventuele financiële impacts behoort niet tot de scope van een MER.

Het planvoornemen zal op agrarisch gebied leiden tot een beperking in de teeltvrijheid, dit dient gecompenseerd te worden.

De mogelijke effecten op de gebruikskwaliteit van landbouw van het planvoornemen zal onderzocht worden binnen het milieueffectenonderzoek.

Wat met diepe grondbewerkingen?

In percelen met agrarische activiteit wordt de leiding aangelegd met een dekking van minimaal 1,4m, hetgeen diepe grondbewerkingen toelaat. De mogelijke effecten op de gebruikskwaliteit van landbouw van het planvoornemen zal onderzocht worden binnen het milieueffectenonderzoek.

Is een erfverharding van een nabij landbouwperceel mogelijk?

De mogelijke effecten op de gebruikskwaliteit van landbouw van het planvoornemen zal onderzocht worden binnen het milieueffectenonderzoek.

Vraag om een lijst van uitgesloten gewassen en beperkingen.

De mogelijke effecten op de gebruikskwaliteit van landbouw van het planvoornemen zal onderzocht worden binnen het milieueffectenonderzoek.

Vraag naar een sectorprotocol voor vergoedingen van landbouwers.

Pidpa en water-link hebben samen met het ABS en de Boerenbond een overeenkomst gesloten omtrent de vergoedingen die landbouwers ontvangen bij de aanleg en exploitatie van de drinkwaterleidingen. De drinkwatermaatschappijen zullen in een verdere fase, wanneer het tracé van de drinkwaterleiding geconcretiseerd wordt, contact opnemen met de eigenaars van de gronden.

Vraag om mogelijke boscompensatie niet te voorzien in landbouwgebied.

Het planteam neemt akte van deze vraag.

Waardeverlies en vergoedingen

Bij ondergrondse inname: wat is de impact op toekomstig gebruik van de grond en wordt dit vergoed? Andere kosten worden vermoedelijk wel vergoed.

Binnen het planproces zelf wordt momenteel geen recht op planschade verwacht, de overdruk leidingstraat wijzigt de onderliggende bestemming niet.

Pidpa en water-link hebben samen met het ABS en de Boerenbond een overeenkomst gesloten omtrent de vergoedingen die landbouwers ontvangen bij de aanleg en exploitatie van de drinkwaterleidingen. De drinkwatermaatschappijen zullen in een verdere fase, wanneer het tracé van de drinkwaterleiding geconcretiseerd wordt, contact opnemen met de eigenaars van de gronden.

Tracé loopt over privaat terrein met aangelegde oprit, servitude weg met ondergrondse regenput en draineringssysteem. Gezien het planvoornemen een leidingstraat betreft, is het mogelijk dat deze oprit meerdere malen opgelegd wordt voor aanleg leidingen. Wordt deze schade vergoed? Wordt onze tuin gevrijwaard?

Binnen het planproces zelf wordt momenteel geen recht op planschade verwacht, de overdruk leidingstraat wijzigt de onderliggende bestemming niet.

Een overdruk 'leidingstraat' heeft geen specifiek bepaalde breedte en bepaalt ook niet het aantal leidingen dat gerealiseerd kan worden, of de tussenafstand tussen leidingen. Wel is bepaald dat de beschikbare ruimte optimaal gebruikt moet worden. De overdruk maakt de aanleg van een leiding planologisch mogelijk.

In het plan-MER zal wel onderzocht worden of op bepaalde segmenten het aanwenden van sleufloze technieken en/of het lokaal versmallen van de werfstrook aan de orde zou kunnen zijn teneinde de verwachte effecten te milderen.

Varia

De aanleg van de leidingstraat moet een opportuniteit zijn om de waterbekken 3 opnieuw open te stellen en bij uitbreiding ook te onderzoeken of de andere bekkens in de gemeente Duffel structureel kunnen betrokken worden in een netwerk van trage wegeninfrastructuur. De gemeente Duffel kan indien gewenst onderzoeken hoe zij zelf kan bijdragen aan een vorm van toezicht om eventuele incidenten tot een minimum te beperken.

Het planteam neemt hier akte van. De opmerking werd doorgegeven aan water-link die beheerder is van de waterbekken.

De aanleg van de leidingstraat moet een opportuniteit zijn om bij bundeling in straten deze verkeersveilig te maken en riolering aan te leggen.

Het planteam neemt hier akte van.

Vraag om de uitvoering van de werken en de aanleg van bijkomende leidingen zoveel mogelijk te bundelen.

Het is zeker een mogelijkheid om de aanleg van de drinkwaterleiding maximaal te bundelen met de aanleg van bijkomende leidingen. In de startnota wordt dit ook aangeraden. Dit valt echter buiten de bevoegdheid van voorliggend GRUP dat beperkt is tot het planniveau. Dit GRUP beoogt een overdruk 'leidingstraat' vast te leggen. Deze overdruk laat meerdere types ondergrondse leidingen toe. Dit stimuleert het bundelen van leidinginfrastructuur op Vlaams niveau (bv hoofdwegen, hoofdwaterwegen). Het is met andere woorden niet vastgelegd of en wanneer bijkomende leidingen in de overdruk 'leidingstraat' aangelegd zullen worden.

Indien op een later ogenblik uit het onderzoek blijkt dat een bundeling van leidingen op deze verbinding toch niet mogelijk of niet nuttig is, zal in plaats van een overdruk 'leidingstraat' gekozen worden voor een overdruk 'enkelvoudige leiding'. Ook kan uit de milieueffectenrapportage naar voren komen dat bijkomende bepalingen (bijvoorbeeld omwille van ligging of compatibiliteit met bijkomende leidingen) noodzakelijk zijn dan kunnen de voorschriften eveneens verder verfijnd en aangevuld worden.

De titel van het planproces dient te refereren naar de gemeenten binnen het plangebied.

De betrokken gemeenten binnen het plangebied zullen vermeld worden als subtitel.

Voorliggend plan kadert niet in een brede visie en strategie voor leidingen in Vlaanderen.

Op Vlaams niveau is er inderdaad geen specifiek overkoepelend beleidsdocument voor de aanleg van leidingen. Echter zijn er wel een reeds bestaande beleidsvisies en richtlijnen. Zo worden de bundelingsaspecten en wenselijkheid van ondergrondse leidingen expliciet vermeld in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is tot op heden een cruciaal toetsingselement en de inhoudelijke basis voor de ruimtelijke uitvoeringsplannen op Vlaams niveau.